

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA**

**JAVNOG PREDUZEĆA MEĐUNARODNI AERODROM
„SARAJEVO“ D.O.O.**

SARAJEVO

ZA 2011.GODINU

Broj: 06-09/12

Sarajevo, mart 2012. godine

UPRAVI JAVNOG PREDUZEĆA MEĐUNARODNI AERODROM „SARAJEVO“ D.O.O. SARAJEVO

NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Predmet revizije

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Javnog preduzeća Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu – Društvo), bilansu stanja sa stanjem na dan 31.12.2011. godine i pripadajućih bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je završila na taj dan, te reviziju usklađenosti poslovanja sa propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za izradu i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: uvođenje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su važne za pripremu i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogreške, nastale usljed korupcije, prevare ili greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja preduzeća sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH („Sl. novine Federacije BiH“ br: 22/06) i Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i iznosima koji su objavljeni u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zasnovan je na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalim usljed korupcije, prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su važne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnov za izražavanje mišljenja:

- 1. Ne možemo potvrditi da je trošenje sredstava bilo racionalno i u poslovne svrhe: Društvo je uvećalo rashode za obračunatu naknadu na nepovučena sredstva po kreditu od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) za 387.091 KM (od toga 244.478 KM se odnosi na 2011. godinu); jednokratne novčane pomoći u iznosu 294.929 KM; nagrade i darove zaposlenicima 145.950 KM; naknade članovima popisnih komisija; naknade članovima komisije koju je imenovalo Resorno ministarstvo; naknade za usavršavanje predsjednika i članova nadzornog odbora u ukupnom iznosu 19.633 KM, što je šire pojašnjeno u tačkama 4.9 i 4.9.1 Izvještaja.**
- 2. Društvo je zaključilo ugovor o izgradnji građevinskog objekta za smještaj i organizaciju avio-cateringa i restorana društvene ishrane, te po navedenom ugovoru uplatilo avans 390.761 KM (20% vrijednosti ugovora), prije obezbjeđenja odobrenja za građenje, što je šire pojašnjeno u tački 4.4 Izvještaja.**

3. Prilikom upošljavanja nisu poštovane odredbe regulisane važećim aktima: Statutom i Pravilnikom o radu, u dijelu koji se odnosi na ispunjavanje potrebnih uslova za stručnom spremom i potrebnim iskustvom u istoj, kod zasnivanja radnog odnosa, što je šire pojašnjeno u tački 4.2. Izvještaja.

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno finansijski položaj Javnog preduzeća Međunarodni aerodrom „ Sarajevo “ d.o.o Sarajevo na dan 31. decembra 2011. godine, rezultate poslovanja i novčani tok za godinu koja je završila na taj dan, u skladu Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje u toku 2011. godine osim za naprijed navedene kvalifikacije bilo je usklađeno u svim materijalno značajnim aspektima sa važećom zakonskom i drugom regulativom.

Sarajevo, 14.03.2012. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

BILANS STANJA NA DAN 31.12.2011. GODINE.....	2
BILANS USPJEHA ZA PERIOD 01.01.–31.12.2011. GODINE	3
IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA ZA PERIOD OD 01.01. DO 31.12.2011. GODINE,.....	4
(INDIREKTNA METODA)	4
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU ZA PERIOD KOJI ZAVRŠAVA NA DAN 31.12.2011.....	5
1. UVOD	6
2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	6
3. REZIME DATIH PREPORUKA.....	7
4. NALAZ I PREPORUKE	7
4.1 Osvrt na prethodnu reviziju i ostale kontrole nadležnih organa	7
4.2 Sistem internih kontrola	8
4.3 Planiranje i izvještavanje	9
4.4 Stalna sredstva	11
4.5 Tekuća sredstva	14
4.5.1 Zalihe.....	14
4.5.2 Novčana sredstva.....	14
4.5.3 Potraživanja	15
4.6 Kapital	16
4.7 Obaveze i razgraničenja	17
4.7.1 Potencijalne obaveze- Sudski sporovi	18
4.8 Prihodi	19
4.9 Rashodi	19
4.9.1 Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	21
4.10 Finansijski rezultat	23
4.11 Nabavke.....	23
4.12 Vanbilansna evidencija	24
4.13 KOMENTAR.....	25

B I L A N S T A N J A na dan 31.12.2011. godine

Pozicija	Neto iznos tekuće godine	prethodne godine
AKTIVA		
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	109.702.113	95.141.222
Nematerijalna sredstva	166.958	180.988
Nekretnine, postrojenja i oprema	88.355.830	87.689.956
Dugoročni finansijski plasmani	21.179.325	7.174.367
Draga dugoročna potraživanja	0	94.858
Dugoročna razgraničenja	0	1.053
B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	0	0
C) TEKUĆA SREDSTVA	22.507.419	31.133.284
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	1.649.738	1.646.639
Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	20.857.681	29.486.645
D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	0	0
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0
POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	132.209.532	126.274.504
Izvanbilansna evidencija- izvanbilansna aktiva	4.774.521	4.466.777
UKUPNA AKTIVA	136.984.053	130.741.283
PASIVA		
A) KAPITAL	116.449.526	110.294.928
Osnovni kapital	44.140.000	44.140.000
Upisani neplaćeni kapital	0	0
Emisiona premija	0	0
Rezerve	18.405.726	18.405.726
Revalorizacione rezerve	18.920.918	19.594.093
Nerealizovani dobiti	0	0
Nerealizovani gubici	0	0
Neraspoređena dobit	34.982.882	28.155.109
Gubitak do visine kapitala	0	0
Otkupljene vlastite dionice i udjeli	0	0
B) DUGOROČNA REZERVIRANJA	14.022.477	13.226.898
C) DUGOROČNE OBAVEZE	0	0
D) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	0	0
E) KRATKOROČNE OBAVEZE	1.255.842	2.298.540
Kratkoročne finansijske obaveze	108.500	1.198.110
Obaveze iz poslovanja	881.242	889.012
Obaveze iz specifičnih poslova	165.828	194.263
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih prim. zaposlenih	66.726	-
Druge obaveze	17.230	2.486
Obaveze za PDV	7.731	3.009
Obaveze za ostale poreze i druge dadžbine	8.585	11.660
Obaveze za porez na dobit	0	0
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	481.687	454.140
G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	0	0
POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)	132.209.532	126.274.506
Izvanbilansna evidencija-izvanbilansna pasiva	4.774.521	4.466.777
UKUPNA PASIVA	136.984.053	130.741.283

Finansijske izvještaje je potpisao generalni direktor i certificirani računovođa. Uprava je pripremila i odobrila njihovo izdavanje, 27.02.2012. godine.

BILANS USPJEHA za period 01.01.–31.12.2011. godine

Pozicija :	Tekuća godina	Prethodna godina
A) DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I Poslovni prihodi (od 1 do 4)	32.063.690	32.723.044
1. Prihodi od prodaje robe	344.091	214.315
2. Prihodi od prodaje učinaka	29.355.850	30.032.055
3. Prihod od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	0	0
4. Ostali poslovni prihodi	2.363.749	2.476.674
II Poslovni rashodi (od 1 do 7)	27.015.033	25.919.400
1. Nabavna vrijednost prodane robe	204.385	121.978
2. Materijalni troškovi	2.598.671	2.439.130
3. Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	16.352.262	15.788.453
4. Troškovi proizvodnih usluga	848.151	1.038.212
5. Amortizacija	4.219.956	4.124.686
6. Troškovi rezerviranja	702.847	423.509
7. Nematerijalni troškovi	2.088.761	1.983.432
III Dobit od poslovnih aktivnosti (I-II)	5.048.657	6.803.644
FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV Financijski prihodi	995.729	1.452.597
1. Prihod od kamata	859.529	794.855
2. Pozitivne kursne razlike	136.200	657.742
V Financijski rashodi	464.755	965.348
1. Rashodi kamata	252.229	158.022
2. Negativne kursne razlike	135.407	585.179
3. Ostali financijski rashodi	77.119	222.147
VI Dobit od financijske aktivnosti (IV – V)	530.974	487.249
VII Dobit od redovne aktivnosti (III + VI)	5.579.631	7.290.893
OSTALI PRIHODI I RASHODI		
VIII Ostali prihodi i dobici	3.887.707	1.768.376
1. Dobici od prodaje stalnih sredstava	4.400	0
2. Dobici od prodaje materijala	13.237	607
3. Viškovi	137	45.121
4. Naplaćena otpisana potraživanja	3.861.754	1.722.648
5. Otpis obaveza, ukinuta rezerviranja i ostali prihodi	8.179	0
IX Ostali rashodi i gubici	3.296.094	3.186.041
1. Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	11.633	15.770
2. Gubici od prodaje materijala	3.097	0
3. Manjkovi	5.585	3.974
4. Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	3.267.875	3.162.708
5. Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	7.904	3.589
X Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (VIII-IX)	591.613	0
XI Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX-VIII)	0	1.417.665
PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA		
XII Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	133.584	-
1. Prihodi od usklađivanja vrijednosti zaliha	133.584	0
XIII Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	13.977	139.989
1. Umanjenje vrijednosti materijalnih stalnih sredstava	0	66.630
2. Umanjenje vrijednosti zaliha	13.977	73.359
XIV Dobit od usklađivanja vrijednosti (XII-XIII)	119.607	-
XV Gubitak od usklađivanja vrijednosti (XII-XIII)	-	139.989
1. *Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznčajnih grešaka iz ranijih perioda	116.951	1.235
DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XVI Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	6.173.900	5.732.004
NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XVII Neto dobit neprekinutog poslovanja	6.173.900	5.732.004
NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA	-	-
XVIII Neto dobit perioda	6.173.900	5.732.004
XIX Ukupno neto ostala sveobuhvatna dobit perioda	6.173.900	5.732.004

Finansijske izvještaje je potpisao generalni direktor i certificirani računovođa. Uprava je pripremila i odobrila njihovo izdavanje, 27.02.2012. godine.

IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA
za period od 01.01. do 31.12.2011. godine,
(Indirektna metoda)

Opis	Oznaka (+,-)	Tekuća godina	Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1 Neto dobit (gubitak) za period		6.173.900	5.732.004
Usklađivanje za:			
2 Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	53.597	59.190
3 Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)	0	0
4 Amortizacija/vrijednost usklađenja materijalnih sredstava	+	4.166.359	3.361.078
5 Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)	0	0
6 Ostala uskl. za neg.stav. i tok.koji se odnose na ulag.i fin. ak.	+(-)	61.759	1.396.175
7 Usklađivanje iz osnova dugoročnih finansijskih sredstava	+(-)	0	0
8 Nerealizovani rashodi (prihodi) od kursnih razlika	+(-)	0	0
9 Ukupno (2 do 8)		4.281.715	4.816.443
10 Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	(3.099)	(337.928)
11 Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	2.010.744	224.704
12 Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	703.611	1.822.218
13 Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(18.651)	(11.273)
14 Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	(17.549)	383.041
15 Povećanje (smanjenje) drugih obaveza	+(-)	64.461	(26.142)
16 Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	823.126	175.621
17 Ukupno (10 do 16)		3.562.642	2.230.241
18 Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+9+17)		14.018.257	12.778.688
B. GOTOVINSKI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
19 Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (20 do 25)		-	5.476.324
20 Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+	0	0
21 Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela	+	0	0
22 Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+	0	0
23 Prilivi iz osnova kamata	+	0	0
24 Prilivi iz osnova dividendi i učešća u dobiti	+	0	0
25 Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+	-	5.476.324
26 Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (27 do 30)		(18.936.213)	(3.012.642)
27 Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	0	0
28 Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	0	0
29 Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	(4.854.237)	(3.012.642)
30 Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	(14.081.976)	-
31 Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (19-26)		-	2.463.682
32 Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (26-19)		(18.936.213)	-
C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
33 Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti		0	0
34 Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (35 do 38)		(1.083.989)	(4.672.439)
35 Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-	0	0
36 Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	(1.002.489)	(1.072.439)
37 Odlivi iz osnova isplaćenih dividendi	-	-	(3.500.000)
38 Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	-	(81.500)	(100.000)
39 Neto prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti(33-34)		0	0
40 Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti. (34-33)		(1.083.989)	(4.672.439)
D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (18+31+33)		14.018.257	15.242.370
E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (18+32+40)		20.020.202	4.672.439
F. NETO PRILIV GOTOVINE (D-E)		-	10.569.931
G. NETO ODLIV GOTOVINE (E-D)		6.001.945	-
41 H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		21.754.841	11.401.601
42 I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	76.936	62.930
43 J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	(104.161)	(279.621)
44 K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (27+F+G+28-29)		15.725.670	21.754.841

Finansijske izvještaje je potpisao generalni direktor i certificirani računovođa. Uprava je pripremila i odobrila njihovo izdavanje, 27.02.2012. godine.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU za period koji završava na dan 31.12.2011.

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revaloriz. Rezerve (MRS16 MRS 21 MRS 38)	Nereal. Dobici/gubici po osn fin.sr.	Ostale rezerve	Akumulir. neraspodj. dobit/nepok.gub.	UKUPNO (2+3+4+5+6)	Manj. interes	UKUPNO KAPITAL (7+8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Stanje na dan 31/12/2009. Godine	44.140.000	20.297.076	-	18.405.726	25.359.232	108.202.034	-	108.202.034
Efekti promjena u račun.politikama	-	-	-	-	-	-	-	-
Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-	-	-	-
Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2008. godine, odnosno, 01.01.2010. godine	44.140.000	20.297.076	-	18.405.726	25.359.232	108.202.034	-	108.202.034
Efekti revalorizacije materijalnih i nemater.sredstava	-	(702.983)	-	-	703.873	890	-	890
Nerealizovani dobiti/gubici po osn.finansijskih sred.raspol.za prodaju	-	-	-	-	-	-	-	-
Kursne razlike nastale prevođenjem fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-	-	-	-	-
Neto dobit(gubitak perioda) iskazan u bilansu uspjeha	-	-	-	-	5.732.004	5.732.004	-	5.732.004
Neto dobiti/gubici prizn.dir.u kapitalu	-	-	-	-	-	-	-	-
Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriva dobitka	-	-	-	-	(3.640.000)	(3.640.000)	-	(3.640.000)
Emisija dion.kapitala i dr.obl.poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31/12/2010.god	44.140.000	19.594.093	-	18.405.726	28.155.109	110.294.928	-	110.294.928
Efekti promjena u rač.politikama	-	-	-	-	-	-	-	-
Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-	-	-	-
Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2010.god.odnosno 01.01.2011.g.	44.140.000	19.594.093	-	18.405.726	28.155.109	110.294.928	-	110.294.928
Efekti revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava	-	(673.175)	-	-	703.873	30.698	-	30.698
Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finans.sreds.raspol.za prodaju	-	-	-	-	-	-	-	-
Kursne razlike nastale prevođenjem fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-	-	-	-	-
Neto dobit (gubitak) perioda iskazan u bilansu uspjeha	-	-	-	-	6.173.900	6.173.900	-	6.173.900
Neto dobiti/gubici priznati u kapit.	-	-	-	-	-	-	-	-
Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriva gubitka	-	-	-	-	50.000	50.000	-	50.000
Emisija dion.kapit.i dr.oblici poveć. Ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2011.godine	44.140.000	18.920.918	-	18.405.726	34.982.882	116.449.526	-	116.449.526

Finansijske izvještaje je potpisao generalni direktor i certificirani računovođa. Uprava je pripremila i odobrila njihovo izdavanje, 27.02.2012. godine.

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA JAVNOG PREDUZEĆA MEĐUNARODNI AERODROM „SARAJEVO“ D.O.O. SARAJEVO ZA 2011. GODINU

1. UVOD

Javno preduzeće Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. (u daljem tekstu – Društvo) je pravni subjekt koji samostalno obavlja djelatnost od javnog društvenog interesa u zračnom prometu, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH. Društvo je osnovano 1969. godine, a od 1991. godine je u 100% vlasništvu Federacije BiH. U sudski registar kao društvo sa ograničenog odgovornošću, upisano je 23.12.1997. godine, pod brojem I-13237.

Kapital Društva upisan je na dan 31.12.2004. godine u iznosu od 44.140.000 KM. Osnovni kapital sačinjava jedan udio u visini 100% osnovnog kapitala u vlasništvu Vlade Federacije BiH, koja je upravljanje Društvom povjerila Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, kao resornom ministarstvu.

Osnovna djelatnost Društva su usluge zračnog prometa, uključujući usluge poletno-sletne staze, osvjjetljenje piste, parkiranje, putničke usluge, usluge manipuliranja i generalne avijacije ili ukratko: prijevoz putnika i robe u zračnom prometu. Društvo u skladu sa članom 7. Statuta obavlja i druge djelatnosti kojima doprinosi potpunijem iskorištavanju kapaciteta i kontinuiranom obavljanju osnovne djelatnosti, a to su: najam prostora na aerodromu, usluge reklame i propagande, duty free trgovina, ugostiteljske usluge itd.

Organizacija poslovanja Društva utvrđena je Pravilnikom o radu, koji je donio Nadzorni odbor 2008. godine i Pravilnikom o izmjenama pravilnika o radu od 2009. godine. U okviru ovoga Pravilnika je i unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta sa Pravilnikom o plaćama u kojem su utvrđeni koeficijenti za obračun plaća uposlenika.

Društvo je svoju unutrašnju organizaciju rada uredilo putem slijedećih organizacionih jedinica:

- Kabinet direktora;
- Sektor prometa i usluga u zračnom prometu;
- Sektor tehnike i održavanja;
- Sektor za finansijske poslove;
- Sektor komercijale;
- Sektor za pravne, kadrovske i administrativne poslove;
- Sektor za informatičke i telekomunikacijske tehnologije;
- Sektor za razvoj aerodroma
- Sektor za sigurnost i zaštitu.

Sektoru su organizirani u službe i odjeljenja. Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji poslova, usvojenim od strane Nadzornog odbora (2008. god), a na koji je nadležno resorno Ministarstvo prometa i komunikacija dalo suglasnost, predviđeno je 592 radna mjesta. Na dan 31.12.2011. godine u Društvu je bilo uposleno 423 uposlenika. Nova uprava društva je imenovana 29.09.2011. godine.

Na datum bilansa Društvo je dalo izjavu da su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS).

Sjedište Društva je u Sarajevu, u ulici Kurt Schorka, broj 36.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije izrazimo mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola uspostavljenih

u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitivali smo procese koji se odnose na obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti, zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, planiranje poslovnih aktivnosti i sa njima povezane račune vezane za sredstva, obaveze i kapital, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove poslovanja. Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvještavanje.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskih izvještaja za 2011. godinu, konstatovali smo određene propuste i nepravilnosti. U cilju otklanjanja istih, dali smo sljedeće preporuke:

- *Uprava treba uložiti dodatni napor da se donesu nedostajući akti vezani za kontrolne aktivnosti procesa poslovanja, te da se doneseni akti usaglase sa važećom zakonskom i drugom regulativom i da se isti u potpunosti poštuju.*
- *Trogodišnji plan poslovanja donositi u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima i urediti procedure vezane za planiranje u dijelu utvrđivanja rokova izrade i donošenja planova.*
- *Uprava mora racionalno koristiti raspoloživa novčana sredstva, te pravovremeno poduzeti sve potrebne radnje kako bi se stvorili uslovi za potpisivanje ugovora i realizaciju planiranih sredstava.*
- *Organi upravljanja trebaju da izvrše uvid u kompletnu dokumentaciju vezano za okolnosti zaključenja ugovora sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) za finansiranje i rekonstrukciju Faze I proširenja aerodroma (proširenje putničkog terminala, izgradnju nove aerodromske piste i proširenje stajanke), utvrde opravdanost zaključenja istog, obzirom na moguće gubitke, u cilju utvrđivanja odgovornosti kako bi se zaštitila imovina Društva i posljedice gubitaka svele na najmanju moguću mjeru.*
- *Uprava Društva treba poduzimati aktivnosti da se sva potraživanja blagovremeno naplate, te zaštititi imovinu od gubitaka.*
- *Rezervisanja vršiti dosljednom primjenom MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, u cilju što realnijeg iskazivanja troškova i obaveza na datum bilansa.*
- *Urediti politiku poslovanja tako da se rashodi po osnovu ispravke potraživanja svedu na racionalan iznos. Racionalizirati realizaciju ostalih troškova i rashoda i ista koristiti u skladu sa usvojenim planom poslovanja i u visini predviđenih sredstava za te namjene, a u cilju ostvarivanja poslovnih i planskih aktivnosti u skladu sa Zakonom.*
- *Dosljedno primjenjivati Zakon o javnim nabavkama član 12, stav b, tačka 4 koji navodi da broj primljenih prihvatljivih ponuda manji od tri ne osigurava stvarnu konkurenciju za konkretni ugovor.*

4. NALAZ I PREPORUKE

4.1 Osvrt na prethodnu reviziju i ostale kontrole nadležnih organa

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH drugi put obavlja reviziju finansijskih izvještaja Društva. Prethodna revizija finansijskih izvještaja provedena je za 2005. godinu i dato je mišljenje sa rezervom iz sljedećih razloga:

Društvo je u ranijem periodu vršilo revalorizaciju nekretnina, postrojenja i opreme prema tada važećim propisima Federacije BiH (utvrđenim koeficijentima), a koji ne odražavaju njihovu fer ili tržišnu vrijednost.

Nije vršena procjena u skladu sa MRS-om 16 „Nekretnine, postrojenje i oprema,“ te vrijednost istih je znatno odstupala od iskazanih stanja u knjigovodstvu.

Društvo je zakupilo poslovni prostor od PC „Proaktiv“ d. d. Sarajevo, u kojem ima udio u vlasništvu (preko 20 % glasačke moći), na dvije godine, ali isti nije koristilo za predviđene namjene, što je povećavalo troškove poslovanja.

Na temelju provedene revizije konstatujemo da je izvršena procjena fer vrijednosti nekretnina od strane procjenitelja Certified Professional Appraisers & Consultants u aprilu 2007.godine, a efekti procjene evidentirani su retroaktivno od 01.01.2006. godine.

Prema izjavi odgovornih, navedeni prostor PC „Proaktiv“ d. d. Sarajevo je fizički uništen. Društvo ga samim time ne može koristiti, a nominalna vrijednost udjela Društva se smanjuje iz godine u godinu, jer PC „Proaktiv“ ne posluje.

Reviziju finansijskih izvještaja za 2011. godinu vrši revizorska kuća Deloitte d.o.o. Sarajevo, koja do okončanja naše revizije nije završena.

Porezna uprava, Središnji ured Sarajevo- Sektor za inspeksijski nadzor, obavještanje i istrage, Odsjek za kontrolu velikih poreznih obveznika, regija Sarajevo, dana 23.05.2011. godine vršila je postupak inspeksijskog nadzora obračuna i uplate javnih prihoda iz nadležnosti Porezne uprave Federacije BiH. U postupku inspeksijskog nadzora izvršena je kontrola obračuna i uplate direktnih poreza i poreza na dobit u prethodnih pet godina od strane ovlaštenih lica. Utvrđena je dodatna porezna obaveza u iznosu od 116.951 KM koja predstavlja dodatno utvrđenu poreznu obvezu. Ukupno utvrđene dodatne porezne obaveze pravno lice je u potpunosti izmirilo, dana 18.07.2011. godine.

Federalno ministarstvo finansija, Finansijska policija Federacije BiH je u periodu od 14.07.2011. godine do 28.07.2011. godine po Zaključku Vlade Federacije BiH izvršila zahtjevanu provjeru podataka Društva. Predmet kontrole su bila slobodna sredstva Društva, koja su se nalazila na stanju oročenih kratkoročnih i dugoročnih uloga sa 30.06.2011. godine, a koja su po ugovorima o oročavanju sredstava bila oročena na računima poslovnih banaka Unicredit Bank d.d., Intesa Sanpaolo Bank d.d. i Raiffeisen Bank d.d. Finansijska policija Federacije BiH je utvrdila da je Društvo u periodu od 01.01.2011. godine do 30.06.2011. godine raspolagalo sa slobodnim novčanim sredstvima, koje je oročilo na posebnim računima banaka, u ukupnom iznosu od 17.498.068 KM.

4.2 Sistem internih kontrola

Revizijski tim je izvršio procjenu funkcionisanja sistema internih kontrola na temelju provedene revizije određenih procesa poslovanja i konstatuje sljedeće:

Pravilnikom o radu u čijem je prilogu i unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta je predviđeno 592 zaposlenika, a na dan 31.12.2011. godine popunjeno je 423 radna mjesta, što je za 169 uposlenika manje od broja utvrđenog sistematizacijom radnih mjesta. Saglasnost na ovakvu sistematizaciju je dalo resorno ministarstvo. Obzirom da sa ovim brojem uposlenih obavljaju sve poslovne aktivnosti Društva, postavlja se pitanje opravdanosti ovolikog broja sistematizovanih radnih mjesata, pogotovo imajući u vidu da potrebna struktura stručene spreme i radnog iskustva za pojedina radna mjesta uopće ne odgovara stvarnoj strukturi uposlenih. Tako da na određenim radnim mjestima sa predviđenom VSS rade uposlenici za završenom VŠ, ili sa završenim prvim drugim ili trećim ciklusom bolonjskog sistema, ili sa završenom SSS, pa čak i KV radnici, a istovremeno na poslovima SSS rade magistri nauka ili uposlenici sa završenom VŠ i VSS. Navodimo primjer radnog mjesta „referent za registraciju putnika III kategorije“ gdje je sistematizacijom predviđena SSS „društveno-tehničkog smjera“, a na tim poslovima radi magistar nauka i zaposlenik sa VSS (fakultet sporta i filozofski fakultet), dok istovremeno, na radnom mjestu „dispečer saobraćaja“ gdje je predviđena VSS (fakultet za saobraćaj ili ekonomski fakultet) rade uposlenici sa završenim obrazovanjem iz bolonjskog ciklusa i KV radnik ili na radnom mjestu „referent administrativnih poslova u Službi u ugostiteljstvu“ gdje je predviđena SSS društvenog ili tehničkog smjera, radi uposlenik sa završenom VSS, fakultet kriminalističkih nauka.

Iz naprijed navedenog i uvidom u određeni broj dosijea zaposlenika konstatujemo da određeni broj zaposlenika u Društvu ne posjeduje adekvatnu stručnu spremu utvrđenu sistematizacijom radnih mjesta.

Također za uposlenike koji rade na mjestima za koje ne posjeduju odgovarajuću spremu, nije ostavljen rok do kada isti trebaju prezentirati uvjerenje o završenoj stručnoj spremi.

Društvo je izvršilo izmjenjenu Statuta u avgustu 2011. godine u dijelu koji se odnosi na odabir kandidata za direktora Društva. Izmjenjenim Statutom je predviđeno da za direktora Društva može biti imenovan kandidat koji posjeduje VSS i VŠ spremu VII ili VI stepena, sa radnim iskustvom od 5 godina i poznavanjem engleskog jezika. Obzirom da je odabir kandidata za izvršne direktore ostao nepromijenjen navedeno ima za posljedicu, da za direktora Društva može biti imenovan kandidat ukoliko ima završenu i VŠ spremu, a za izvršne direktore kandidati moraju posjedovati VSS.

Iako je navedenim Pravilnikom, između ostalog regulisano da se prijem uposlenika može vršiti slobodnim izborom „poznatog kandidata“ smatramo da se isti ne vrši transparentno, imajući u vodi da je i važećim zakoskim propisima i intrenim aktima Društva predviđeno da se osim naprijed navedenog načina, prijem uposlenika može vršiti putem javnog konkursa i putem Zavoda za zapošljavanje. Prijem zaposlenika u Društvu se vršio na način da Uprava donosi odluku, ne imenuje se komisija za prijem i nema nikakvog oglašavanja u javnim sredstvima informisanja.

Prilikom usvajanja Plana i Rebalansa plana poslovanja nisu poduzete sve mjere da se troškovi zaposlenih racionalno planiraju i realizuju. Planom je predviđeno smanjenje broja letova, smanjenje prihoda, smanjenje dobiti, a istovremeno povećanja broja zaposlenih.

Prilikom ocjene sistema internih kontrola izvršili smo uvid u izvještaje Odjela za internu reviziju i konstatujemo da je Odjel Interne revizije sačinio Plan rada i Studiju rizika za 2011. godinu. Aktivnosti Odjela Interne revizije u 2011. godini bile su najvećim djelom usmjerene na: reviziju postupaka kod javnih nabavki; potraživanja od kupaca; rizik naplate sudskim putem; revizija provođenja politika i procedura u oblasti ljudskih resursa; interne kontrole u realizaciji postupaka vezanim za otkup zemljišta neophodnog za realizaciju razvojnih planova Društva itd. Međutim, određeni propusti utvrđeni provedenom revizijom nisu obuhvaćeni u Izvještajima Odjela Interne revizije, a odnose se na:

- Pribavljajući urbanističku saglasnost i odobrenja za građenje za brzu izlaznu rulnicu, utvrđeno je da je Društvo u posjedu zemljišnih parcela ukupne površine 1103 M2, a koje nisu bile evidentirane u poslovnim knjigama.
- Zaključen je Ugovor sa Butmir d.o.o. Sarajevo za izvođenje radova na privrednom objektu za smještaj i organizaciju Avio-cateringa i restorana društvene ishrane sa pripadajućim sadržajima, a da prethodno nisu obezbjeđene potrebne radnje (nije pribavljeno odobrenje za građenje), tako da je došlo do odliva novčanih sredstava avansnim finansiranjem izvođača radova.
- Organi upravljanja nisu poduzimali sve aktivnosti za naplatu potraživanja.
- Organi upravljanja nisu poduzeli sve aktivnosti za realizaciju ugovora o kreditu, zaključenog sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD).

Iako je Društvo u značajnom dijelu usvojilo politike i procedure i donijelo značajan broj internih akata i uputstava skoro za sve procese rada, a vezane za ukupan sistem internih kontrola, uočeni su naprijed navedeni propusti.

Uprava treba uložiti dodatni napor da se donesu nedostajući akti vezani za kontrolne aktivnosti procesa poslovanja, te da se doneseni akti usaglase sa važećom zakonskom i drugom regulativom i da se isti u potpunosti poštuju.

4.3 Planiranje i izvještavanje

Trogodišnji plan poslovanja za 2009.-2011. godinu, Skupština Društva je usvojila u junu 2009. godine, na prijedlog Nadzornog odbora. Izrada trogodišnjeg plana poslovanja temelji se na usvojenoj proceduri za izradu plana po ISO 9001: 4.2.3. i po ISO 14001:4.3. Direktor Društva je odgovoran za izradu trogodišnjeg plana poslovanja. Procedurama vezanim za planiranje poslovanja utvrđen je samo način izrade plana, bez rokova do kojih isti mora biti izrađen i dat na usvajanje nadležnim organima.

Trogodišnjim planom poslovanja utvrđeni su strateški ciljevi Društva i to: postati vodeći aerodrom u regiji, stalno povećanje zadovoljstva i ispunjavanje pozitivnih očekivanja putnika, obezbjeđenje pouzdanih i sigurnih aerodromskih usluga, obezbjeđenje visokog nivoa sigurnosti putnika, održavanje i unapređenje

statusa priznatog međunarodnog aerodroma, uvesti u redovan saobraćaj tri nova avioprevoznika, realizovati kredit EBRD za rekonstrukciju i proširenje terminalne zgrade, unaprijediti tehnološki rada, uvesti sistem upravljanja kvalitetom i drugi.

Trogodišnjim planom poslovanja obuhvaćeni su prihodi, rashodi, kapitalna ulaganja sa izvorima finansiranja i plan ljudskih resursa, kojim je utvrđen i plan obrazovanja uposlenika i plan upošljavanja. Planom nije obuhvaćena raspodjela planirane dobiti kako je to Zakonom o javnim preduzećima regulisano.

Plan poslovanja za 2011 godinu Skupština Društva je usvojila 18.07.2011. godine, iako je isti od strane Uprave donesen u decembru 2010 godine. Rebalans plana poslovanja usvojen je 06.12.2011. godine i to samo u dijelu prihoda, rashoda, ostvarene dobiti i investicionih ulaganja, dok u drugim dijelovima prema izvaji odgovornih plan ostaje na snazi, iako to odlukom o usvajanju rebalansa plana nije definisano. Izrada rebalansa plana je urađena prije svega zbog prolongiranja realizacije Projekta proširenja putničkog terminala, izgradnje brze izlazne rulnice i proširenja stajanke, koji će se finansirati iz kreditnih sredstava pribavljenih od Evropske banke za obnovu i razvoj (u daljem tekstu: EBRD), jer se nisu stekli uslovi za njegovu implementaciju, te zbog smanjenog fizičkog obima aerodromskih usluga za 2011. godinu.

Osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

R/B	Opis	Rebalans 2011.	Ostvareno 2011.	Ostvareno 2010.
1	2	3	4	5
I	Ukupni prihodi	33.463.500	37.080.710	35.944.018
II	Ukupni rashodi	32.763.500	30.906.810	30.212.014
III	Financijski rezultat (I - II)	700.000	6.173.900	5.732.004

Ostvareni ukupni prihodi u 2011. godini veći su za 3% u odnosu na izvještajni period prethodne godine, dok su u odnosu na plan veći za 11%. Porasli su prihodi od putničkog servisa, prihodi od reklame, prihodi od parkinga automobila, prihodi od prodaje u slobodnoj carinskoj prodavnici, a istovremeno su smanjeni prihodi od prihvata i otpreme aviona, prihodi od kargo usluga, prihodi od zakupnine, prihodi od prodaje aviogoriva, prihodi od zakupa salona, prihodi od prodaje karata, te prihodi od prodaje proizvoda u ugostiteljstvu, što znači da su prihodi od osnovne djelatnosti smanjeni.

Ukupni rashodi veći su za 2% ili 694.796,76 KM u odnosu na isti period prethodne godine, dok su za 6% manji u odnosu na planirane. Rashodi od poslovanja veći su za 4%, a ostali rashodi za 3%.

Rebalansom plana predviđena su ulaganja u iznosu od 6.553.000 KM, a finansiranje bi se vršilo iz vlastitih sredstava i sredstava donacije Vlade Holandije.

Izveštaj o poslovanju, Društvo sačinjava polugodišnje i godišnje, a izvještavanje resornog ministarstva se vrši godišnje i po zahtjevu ministarstva. Izveštaj o poslovanju za 2011. godinu u formi nacрта, sa prijedlogom raspodjele dobiti, još nije usvojen od strane Nadzornog odbora i skupštine društva.

Prema izvještaju o finansijskom poslovanju predviđena ulaganja u 2011. godini nisu u potpunosti ostvarena i to:

	Opis	Plan 2011.	Ostvareno 2011.	% ostvarenja
1	Građevinski objekti	3.087.710	1.819.623	0,75
2	Oprema	2.578.290	2.467.259	0,96
3	Informatičke tehnologije i telekomunikacije	837.000	557.473	0,67
4	Ostalo - Nepredviđeno	50.000	8.481	0,17
	Ukupno:	6.553.000	4.852.835	0,74

Ukupna vrijednost ostvarenih ulaganja u 2011. godini iznose 4.852.835 KM, što je manje u odnosu na planirano za 1.700.165 KM ili za 26%.

Finansiranje ulaganja iz vlastitih sredstava ostvareno je u iznosu od 5.185.000 KM ili 80% od planiranog, a ostatak u iznosu od 1.368.000 KM je finansirano iz doniranih sredstva Vlade Holandije.

Iako je planom i rebalansom plana poslovanja za 2011 godinu predviđeno smanjenje prihoda i dobiti istovremeno je planirano povećanje broja zaposlenih za 29 novih uposlenika. U toku 2011 godine Društvo je izvršilo prijem svih 29 zaposlenika.

Trogodišnji plan poslovanja donositi u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima i urediti procedure vezane za planiranje u dijelu utvrđivanja rokova izrade i donošenja planova.

4.4 Stalna sredstva

Stalna sredstva iskazana su u bruto iznosu od 171.607.360 KM. Ispravka vrijednosti je 61.905.247 KM ili 36%, te sadašnja vrijednost stalnih sredstava iskazana je u iznosu od 109.702.113 KM.

Pozicija	2011. godina	2010. godina	Index 2011/2010
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	109.702.113	95.141.222	115
Stalna nematerijalna sredstva	166.958	180.988	92
Nekretnine, postrojenja i oprema	88.355.830	87.689.956	101
Dugoročna potraživanja	21.179.325	7.174.367	
Druga dugoročna potraživanja		94.858	
Dugoročna razgraničenja		1.053	

Stalna nematerijalna sredstva čine licence i računarski programi. Ova imovina početno se vrednuju po trošku nabavke. Nakon početnog priznavanja vrednuju se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirani gubitak od umanjenja. Amortizacija nematerijalnih sredstava vrši se primjenom linearne metode otpisa po stopi od 20% godišnje.

U odnosu na 2010. godinu nematerijalna imovina umanjena je za 14.030 KM i 8%. U 2011.godini nabavljeno je imovine u vrijednosti 39.566 KM (nabavka softvera i licenci namijenjenih za proces fiskalizacije-piont, te softveri i licence namijenjeni informatičarima za dalju upotrebu). Obračun amortizacije nematerijalne imovine za 2011.godinu iznosi 59.597 KM.

Nekretnine, postrojenja i oprema neto knjigovodstvene vrijednosti 88.355.830 KM, čine 86% stalnih sredstava. Promjene na nekretninama, postrojenjima i opremi u periodu od 01.01.2011. do 31.12.2011. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

Opis	Zemljišta	Gradevin. objekti	Postrojenja i oprema	Alati, pogon. kanc.mat	Transp. sredstva	Mat.sred. u prip.	Ost.mat. sredst.	Ukupno
1	2	3	4	5	7	8		9
1 Nabavna vrijednost								
Stanje na dan 31.12.2010.	28.862.556	70.894.053	23.120.182	2.250.364	14.085.594	738.785	67.540	140.019.074
- direk.pov.u 2011. godini	30.597					4.435.506	377.762	4.843.866
- prij.sa prip.(inv.u toku)	185.220	247.567	750.498	88.262	2.213.416	-3.484.963		0
- otuđ., rash., otpis, isknj.			-209.179	-18.259	-4.806			-232.244
- ostalo								0
Stanje na dan 31.12.2011.	29.078.373	71.141.620	23.661.500	2.320.367	16.294.205	1.689.328	445.302	144.630.695
2 Akumulir.amortizacija								
Stanje na dan 31.12.2010.		20.145.392	18.794.150	1.890.362	11.499.214			52.329.118
- amortizacija za 2011.		2.341.673	1.038.504	96.562	689.619			4.166.358
-prijenos (sa) na								0
- otuđ., rash., otpis, isknj.			-197.981	-17.824	-4.806			-220.611
- ostalo								0
Stanje na dan 31.12.2011.		22.487.065	19.634.673	1.969.101	12.184.027			56.274.865
3 Neto knjigo. vrijednost								
Stanje na dan 31.12.2010.	28.862.556	50.748.661	4.326.032	360.002	2.586.380	738.785	67.540	87.689.956
Stanje na dan 31.12.2011.	29.078.373	48.654.555	4.026.828	351.266	4.110.178	1.689.328	445.302	88.355.830

Nekretnine, postrojenja i oprema čine: zemljište, građevinski objekti (poslovne zgrade, upravne zgrade, građevinski objekti niskogradnje) i oprema, alati, kancelarijski inventar, transportna sredstva i ostala materijalna imovina, koja se koristi za trajno obavljanje registrovane djelatnosti ili za administrativne potrebe. Nekretnine koje je Društvo imalo u posjedu do datuma procjene (početak 2007.godina) iskazane su po revalorizovanom iznosu, koji predstavlja njihovu fer vrijednost umanjenu za ukupnu naknadnu akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja. Nakon početnog priznavanja vrijednosti nekretnina i opreme po trošku nabavke Društvo vrši vrednovanje (mjerenje) nekretnina i opreme nakon početnog priznavanja koristeći sljedeće metode (MRS 16. tačka 29).

- Metodu revalorizacije za nekretnine,
- Metodu troška za opremu

Revalorizacija nekretnina izvršena je sa stanjem na dan 01.01.2006. godine, od strane neovisnog procjenitelja Certified Professional Appraisers & Consultants. Na temelju sačinjenog Izvještaja o izvršenoj procjeni fer vrijednosti nekretnina, Društvo je retroaktivno na dan 01.01.2006. godine, u poslovnim knjigama povećalo vrijednost nekretnina za 12.325.940 KM (pozitivni neto efekti revalorizacije).

Iako je računovodstvenim politikama regulisano da se mjerenje nekretnina nakon početnog priznavanja vrši metodom revalorizacije na datum bilansiranja, revalorizacija nije vršena od 2006. godine (pet godina), što je u suprotnosti MRS 16 tačka 34.

Nakon početnog priznavanja, oprema se u knjigovodstvu iskazuje prema trošku nabavke (nabavna vrijednost) umanjena za akumuliranu amortizaciju (ispravku vrijednosti) MRS 16 tačka 30. Uprava Društva donosi odluku o vrijednosnim usklađenjima opreme, nakon čega se na dan bilansa stanja provjerava (kontrolise) neto knjigovodstvena vrijednost opreme, s ciljem utvrđivanja da li postoje pokazatelji da je došlo do umanjenja njene vrijednosti. Ako takvi pokazatelji postoje Društvo će izvršiti procjenu nadoknadive vrijednosti za takvu opremu u cilju utvrđivanja razmjera umanjenja (MRS 36-Umanjenje imovine).

Na datum bilansa, nije vršena procjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno zahtjevu MRS 36 Umanjenje imovine, a u vezi sa MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema.

Prema naprijed iznesenim tabelarnim podacima na nekretninama, postrojenjima i opremi desile su se slijedeće promjene:

Zemljište je iskazano u vrijednosti od 29.078.373 KM. U 2011. godini vrijednost zemljišta povećana je 213.817 KM. Direktno povećanje izvršeno je u iznosu od 30.597 KM. Naime, u postupku rješavanja imovinsko-pravnih odnosa, kao preduslova za dobijanje urbanističke suglasnosti i odobrenja za građenje za brzu izlaznu rulnicu, Društvo je steklo pravo raspolaganja na nekretninama, odnosno zemljišnim parcelama (5 parcela, upisanih u ZK uložak broj 2999 KO SP-Gornji Butmir, ZK stanje) ukupne površine 1103 m². S obzirom da se radi o zemljištu, na kojem je Društvo steklo pravo raspolaganja bez plaćanja bilo kakve naknade (jer je zemljište u posjedu Društva, odnosno njegovih pravnih prednika, najmanje 25 godina), navedene parcele evidentirane su kao povećanje vrijednosti zemljišta i revalorizacionih rezervi (po cijeni od 27,74 KM po m², odnosno po cijeni koja je određena od strane nezavisnog procjenitelja iz 2007. godine, prilikom procjene vrijednosti zemljišta koje je do tada bilo evidentirano u posjedu Društva). Povećanje vrijednosti zemljišta za 185.220 KM izvršeno je na temelju kupovine zemljišta od fizičkih lica na osnovu zaključenih ugovora.

Građevinski objekti iskazani su u iznosu od 48.654.555 KM. Povećanje u 2011. godini iznosi 247.567 KM, a odnosi se na: izgradnju parkinga na ulazu u Aerodrom u vrijednosti 131.888 KM; prilazni putevi oko aerodroma u koji spadaju i prostor za stajanje autobusa oko objekta hitne pomoći 65.617 KM; trotoari oko parkinga 21.682 KM; prostor prilaznih puteva ispred terminala B 28.379 KM. Smanjenje na građevinskim objektima iskazano je u iznosu od 2.341.673 KM, a čini obračunatu amortizaciju za tekuću godinu.

Postrojenja i oprema iskazani u iznosu od 4.026.828 KM, a čine opremu za obavljanje djelatnosti; uredski namještaj i ostalu opremu. U 2011. godini povećanje opreme izvršeno je u iznosu od 750.498 KM, a odnosi se na: nabavku opreme za prijem, pregled i otpremu putnika i prtljaga 412.932 KM; računari, kompjutori i prateća oprema 172.285 KM; oprema za radio i TV saobraćaj, satelitske stanice i ostala radio i TV oprema 50.285 KM; oprema za proizvodnju i čuvanje hrane 41.564 KM; specijalna oprema za održavanje piste i aviona 25.775 KM, oprema za zagrijavanje, održavanje prostora 20.271 KM; oprema za prijem, rukovanje i čuvanje novca 5.995 KM; fotokopirni aparati, računarske mašine 5.814 KM te ostala oprema u ukupnom iznosu 15.577 KM.

Smanjenje opreme izvršeno je za iznos obračunate amortizacije 1.038.504 KM, te za izvršeni otpis opreme nabavne vrijednosti 209.179 KM i ispravke vrijednosti 197.981 KM, na prijedlog Komisije za popis.

Alati, pogonski i kancelarijski namještaj iskazani su u iznosu od 351.266 KM. Povećanje u 2011. godini izvršeno je za 88.261 KM, a odnosi se na nabavku namještaja i krupnog inventara u ugostiteljstvu 36.112 KM; kancelarijskog namještaja 26.694 KM; mjerni i kontrolni instrumenti 18.185 KM; alati univerzalne i posebne namjene 2.540 KM; te ostale opreme 4730 KM. Smanjenje alata, pogonskog i kancelarijskog namještaja izvršeno je za obračun amortizacije za 96.562 KM, te za izvršeni otpis nabavne vrijednosti 18.259 KM, ispravke vrijednosti 17.824 KM na prijedlog Komisije za popis.

Transportna sredstva iskazana su u iznosu od 4.110.178 KM. Povećanje u 2011. godini izvršeno je za 2.213.416 KM a odnosi se na nabavku: kamiona MB Actros 4141AK u vrijednosti 775.498 KM (2 kamiona po 387.749 KM); četki Qverassenrc 400 u vrijednosti 1.169.744 KM (2 četke po 584.872 KM); plug EP 9 8 WGS 20237 u vrijednosti 164.630 KM (2 pluga po 82.315 KM); džip u vrijednosti 96.216 KM; vozila za održavanje čistoće i skupljanja smeća 7.328 KM. Vrijednost transportnih sredstava smanjena je za iznos obračunate amortizacije 689.619 KM, te za izvršeni otpis rezervnog dijela za mini bus nabavne vrijednosti 4.806 KM; i ispravke vrijednosti 4.806 KM.

Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi iskazani su u iznosu od 1.689.328 KM. Ukupna ulaganja u materijalna sredstva u revidiranoj godini iznosila su 4.435.506 KM, od čega se na ulaganja za kupovinu zemljišta odnosi 307.930 KM; ulaganja u postrojenja i opremu 3.043.391 KM ulaganja u građevinske objekte 1.084.185 KM. U 2011. godini aktivirano je sredstva u vrijednosti 3.484.936 KM (prenos na: zemljište 185.220 KM; građevinske objekte 247.567 KM; postrojenja i opremu 750.498 KM; alati, pogonski i kancelarijski materija 88.262 KM te transportna sredstva 2.213.416 KM).

Ostala materijalna sredstva iskazana su u iznosu od 445.302 KM, a odnose se na date avanse za izgradnju građevinskog objekta u iznosu od 390.761 KM, te na date avanse za kupovinu zemljište od fizičkih lica u iznosu od 54.540 KM. Naime, Društvo je donijelo odluku o izvođenju radova na izgradnji privrednog objekta za smještaj i organizaciju avio-cateringa i restorana društvene ishrane sa pripadajućim sadržajem na mjestu ranijeg privrednog objekta-zimska garaža, u okviru kompleksa Društva u vrijednosti 2.180.708 KM (bez PDV-a). Na osnovu provedenog postupka, sa odabranim izvođačem potpisan je ugovor o izgradnji radova 30.05.2011. godine i o uplati 20% avansa na ugovorenu cijenu. Ugovorom se naručilac (Društvo) obavezalo da će izvođača uvesti u posao, najkasnije u roku od 30 dana od dana zaključivanja Ugovora, odnosno od dana pravosnažnosti odobrenja za građenje, a izvođač se obavezao da će sve ugovorene radove izvršiti stručno i kvalitetno u roku 16 mjeseci počev od dana uvođenja u posao. **Avans je uplaćen 10.06.2011. godine** izvođaču radova (BUTMIR d.o.o Sarajevo) u iznosu od 396.492 KM (bez PDV-a, odnosno 463.896 KM sa PDV-om). Do 31.12.2011. godine, izabrani dobavljač pravdao je samo I privremenu situaciju (29.12.2011. godine) u iznosu od 28.655 KM ili 1,3% vrijednosti ugovorenih radova (na temelju koje je pravdano 5.731 KM ili 1.4 % datog avansa). Više od polovine godine izvođač raspolaže sa 390.000 KM novčanih sredstava Društva, koja su mu uplaćena na ime avansa. Odobrenje za građenje (građevinska dozvola) od strane Federalnog ministarstva prostornog uređenja izdata je tek sredinom novembra 2011. godine (zahtjev za odobrenje podnesen sredinom aprila 2011. godine).

Revizorski tim ne može potvrditi opravdanost zaključenog ugovora, na osnovu kojeg je avans i uplaćen, kao i uvođenja izvođača u posao obzirom, da nije pribavljeno odobrenje za građenje (građevinska dozvola), prije provođenja postupka za izbor najpovoljnijeg ponuđača za izgradnju navedenog objekta. Ovo naglašavamo posebno imajući u vidu da je ova gradnja planirana Planom i Rebalansom plana za 2010. godinu, a prvi postupak za odabir izvođača pokrenut krajem 2010. godine (Ograničeni postupak s prekvalifikacijom koji je kasnije Ured za razmatranje žalbi BiH poništio).

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme vrši se primjenom linearne metode otpisa.

Obračun amortizacije za procijenjena sredstva izvršen je po stopama utvrđenim na osnovu procjenjenog vijeka trajanja sredstva od strane neovisnog procjenitelja, a za sredstva koja nisu procjenjivana i novonabavljena sredstva po minimalnim stopama iz "Nomenklature sredstava koja se amortizuju i minimalne stope amortizacije".

Procijenjeni vijek trajanja i stope amortizacije za karakteristična sredstva su:

Naziv sredstva	Vijek trajanja (u god.)	Stopa amor. (%)
Građevinski objekti	do 64	do 1,56
Vozila	od 3 do 10 godina	od 10 do 33,3
Postrojenja i oprema	od 5 do 20 godina	od 5 do 20
Uredska oprema	od 5 do 8 godina	od 12,5 do 20

Prema prezentiranim podacima od strane odgovornih lica, Društvo nema upisanih hipoteka na nekretninama, niti datih založnih prava na pokretnu imovinu.

Dugoročni finansijski plasmani iskazani su u iznosu od 21.179.325 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 14.004.958 KM ili 3 puta. Dugoročne finansijske plasmane čine: udjeli u kapitalu u

pridruženim licima u iznosu od 1.229.859 KM, te ostali dugoročni finansijski plasmani u iznosu od 19.949.466 KM.

Učešće u kapitalu u pridruženom licu u Air port Centar d.o.o. za promet nekretnina, trgovine i usluge Sarajevo (skraćeni naziv ACS d.o.o Sarajevo), iznosi 19, 62455% ili 1.088.067 KM po sadašnjoj vrijednosti (a učešće od 80,3754% je firme VULPECULA ALFA d.o.o:Zagreb). Udjel u firmi C.U.INN d.o.o. Sarajevo-hotelsko turističko društvo iznosi 20% ili 141.791 KM po sadašnjoj vrijednosti (a učešće od 80% je firme C.U. Inn internet Hotel GmbH iz Austrije). Svake godine Društvo vrši vrednovanje svojih ulaganja na osnovu metode udjela tj. vrijednosti procentualnog učešća u svakom pridruženom pravnom licu. S obzirom da oba pridružena pravna lica iskazuju gubitak u svom poslovanju, Društvo je umanjilo knjigovodstvenu vrijednost svojih ulaganja u dogovarajućem iznosu i iskazalo ih po sadašnjoj vrijednosti.

Ostali dugoročni finansijski plasmani iskazani su u iznosu od 19.949.466 KM, a odnose se na oročena devizna sredstva kod poslovnih banaka (oročeno je 10.200.000 EUR-a) po kamatnoj stopi od 3,82% do 7,27% na godišnjem nivou. (šire pojašnjeno u tački 4.5.2. Novčana sredstva)

Na datum bilansa, vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno zahtjevu MRS 36 Umanjenje sredstava.

Uprava mora racionalno koristiti raspoloživa novčana sredstava, te pravovremeno poduzeti sve potrebne radnje kako bi se stvorili uslovi za potpisivanje ugovora i realizaciju planiranih sredstava.

4.5 Tekuća sredstva

4.5.1 Zalihe

Zalihe se iskazuju po trošku nabavke ili neto prodajnoj vrijednosti, zavisno o tome što je niže. Trošak nabavke uključuje sve troškove koji su potrebni za dovođenje zaliha u stanje spremno za upotrebu.

Naziv	31.12.2011	31.12.2010
Zalihe sirovina i materijala	1.097.072	1.202.364
Rezervni dijelovi	807.902	819.929
Auto-gume i ambalaža	7.272	5.899
Alat i sitan inventar	16.772	19.789
Ispravka vrijednosti zaliha	(308.041)	(427.648)
Ukupno	1.620.976	1.620.333
Roba u maloprodajnim objektima	47.625	44.931
Ukalkulisana razlika u cijeni	(18.863)	(18.625)
Ukupno	28.762	26.306

Društvo na kraju svake godine preispituje obrt zaliha bez promjena (ulaza i izlaza) u posljednjih dvanaest mjeseci, i za zalihe sa sporijim koeficijentom obrta formira ispravke koristeći se fiksnom stopom umanjenja vrijednosti.

4.5.2 Novčana sredstva

Gotovina u blagajni i novac na računu vode se po fer vrijednosti u domaćoj valuti.

Novac i novčani ekvivalenti	31.12.2011.	31.12.2010.
Žiro račun- domaća valuta	638.023	2.053.959
Žiro račun - strana valuta	13.101.148	14.590.772
Blagajna	25.708	13.902
Mjenice predate na naplatu	4.960	11.050
Oročeni depoziti-kratkoročni	1.955.830	5.085.158
Ukupno:	15.725.670	21.754.840

Osim novčanih sredstava iskazanih na poziciji novca i novčanih ekvivalenata, Društvo raspolaže i dugoročnim novčanim depozitom u iznosu od 19.949.466 KM oročenih kod poslovnih banaka, na period od 24 do 36 mjeseci po kamatnoj stopi od 3,82% do 7,27% na godišnjem nivou.

Društvo ima otvore račune za unutarnji i inozemni platni promet u sljedećim bankama: UniCredit banka, Raiffeisen Bank d.d BiH i Intesa SanPaulo Banka.

4.5.3 Potraživanja

U finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća potraživanja:

	31.12.2011.	31.12.2010.
POTRAŽIVANJA	5.132.011	7.731.804
Kratkoročna potraživanja	4.649.095	7.252.031
Kratkoročni finansijski plasmani	11.673	13.335
Potraživanja za PDV	313.773	328.672
Aktivna vremenska razgraničenja	157.470	137.766

Ukupna potraživanja iskazana na datum bilansa iznose 5.132.011 KM i u odnosu na prethodnu godinu manja su za 2.599.793 KM ili 34%. Najveće smanjenje iskazano je na kratkoročnim potraživanjima 2.602.936 KM ili 36%. Struktura kratkoročnih potraživanja je sljedeća:

	31.12.2011.	31.12.2010.
Kratkoročna potraživanja	4.649.095	7.252.031
Kupci u zemlji	2.935.999	4.709.806
Kupci u inostranstvu	1.552.660	1.789.596
Ostala potraživanja	160.436	752.629
Sumnjiva i sporna potraživanja	1.099.007	1.806.716
(Ispravak vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja)	(1.099.007)	(1.806.716)
Ostala sumnjiva i sporna potraživanja	113.830	10.446
(Ispravka ostalih sumnjivih i spornih potraživanja)	(113.830)	(10.446)

Kada Društvo isporuči kupcima dobra ili obavi uslugu sve isporuke proizvoda i obavljenih usluga iskazuju se kao kratkoročna potraživanja. Po isporuci robe ili obavljene usluge Društvo ispostavlja fakturu, koja se u finansijskom knjigovodstvu evidentira na potraživanjima od kupaca i prihodima po toj osnovi sa pripadajućim obavezama za PDV. Potraživanja od kupaca se dijele na: potraživanja od kupaca u zemlji i potraživanja od kupaca u inozemstvu. Kratkoročna potraživanja od kupaca se iskazuju u visini nominalne vrijednosti proizašle iz poslovne transakcije prema metodi obračuna po utvrđenim cijenama od strane Društva.

Potraživanja od kupaca u zemlji u revidiranoj godini manja su za 1.773.807 KM ili 38% u odnosu na potraživanja iz prošle godine. Također **potraživanja od kupaca u inostranstvu** manja za 236.936 KM ili 13%, što je uzrokovano prenosom potraživanja starijih od 180 dana na poziciju sumnjivih i spornih potraživanja. Naime, Društvo je Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama regulisalo da sva pojedinačna potraživanja starija od 180 dana treba prenijeti na poziciju sumnjivih i spornih potraživanja.

Ostala potraživanja iskazana su u iznosu od 160.436 KM, što je u odnosu na prošlu godinu manje za 592.193 KM ili 79%. Ostala potraživanja čine potraživanja od zaposlenih 25.551 KM; potraživanja od državnih organa i drugih institucija 5.717 KM, te ostala kratkoročna potraživanja 129.168 KM.

Sumnjiva i sporna potraživanja na dan 31.12.2011. godine iskazana su 1.099.007 KM, u istom iznosu iskazana je ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja. Međutim, Društvo je u 2011. godini izvršilo ispravku vrijednosti potraživanja na teret rashoda u iznosu od 3.154.045 KM (domaći kupci 3.138.456 KM, ino kupci 15.590 KM).

Ostala sumnjiva i sporna potraživanja na dan 31.12.2011. godine iskazana u iznosu od 113.829 KM, u istom iznosu iskazana je ispravka vrijednosti ostalih sumnjivih i spornih potraživanja. I ova potraživanja ispravljena su na teret rashoda tekućeg perioda, a odnose se na potraživanja od C.U.INN d.o.o. (Društvo vlasnik 20%) po osnovu dospjelog, a nenaplaćenog četvrtog anuiteta po Ugovoru o kupoprodaji zemljišta, koji je zaključen u prethodnom periodu.

U 2011. godini na teret rashoda izvršena je ispravka vrijednosti i otpisa potraživanja u ukupnom iznosu od 3.267.875 KM. Najveći dio ispravljenih potraživanja odnosi se na JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo u iznosu od 3.099.775 KM ili 95%.

U 2011. godini naplaćeno je 3.861.753 KM potraživanja, čija je ispravka izvršena dijelom u 2011. godini, a dijelom u prethodnim godinama.

Prema obrazloženju nadležnih Društvo nije imalo problema sa naplatom aerodromskih usluga iz inostranstva, dok je naplata aerodromskih usluga u zemlji bila nešto sporija, ali zadovoljavajuća. **Jedini stvarni dugoročni problem u naplati potraživanja je naplata potraživanja od J.P. „BiH Airlines“ d.o.o. Sarajevo, koji je najveći dužnik i čiji je ukupan dug na dan 31.12.2011. godine iznosio 3.387.305 KM ili 73% svih kratkoročnih potraživanja.** Navedeni dug sastoji se od:

- 853.861 KM potraživanja, evidentiranih kao sumnjiva i sporna u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva.
- 2.533.444 KM redovnih potraživanja.

Pored toga Društvo je J.P. „BiH Airlines“ d.o.o. Sarajevo u 2010. godini trajno otpisalo 1.923.683 KM nenaplaćenih potraživanja i to: iz 2007.godine 683.237 KM; iz 2008.godine 462.413 KM, iz 2009. godine 273.762 KM, te obračunate kamate u iznosu od 504.271 KM, na temelju Odluke Vlade FBiH od 14 aprila 2010. godine.

Naime, Nadzornom odboru i Upravi JP Međunarodni aerodrom Sarajevo d.o.o Sarajevo dana 17.02.2010. godine od strane Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, dostavljen je akt kojim se traži da organi upravljanja J.P: Međunarodni aerodrom Sarajevo d.o.o. donesu odgovarajuće odluke o otpisu potraživanja prema J.P., „B&H Airlens“ d.o.o. Sarajevo u ukupnom iznosu od 1.923.683 KM. Otpis potraživanja se nalaže u skladu sa usvojenim informacionim memorandumom J.P. „B&H Airlens“ d.o.o Sarajevo u cilju poduzimanja osiguranja preduvjeta za dalji razvoj ove kompanije.

Na osnovu provedene revizije navodimo da Društvo nije poduzelo sve aktivnosti kako bi zaštitilo imovinu od gubitaka. Kao potvrdu navedenog konstatujemo da je posjedovalo mjenicu J.P. „B&H Airlens“ d.o.o. (kao sredstvo obezbjeđenja naplate potraživanja), a istu nije realizovalo.

Kratkoročni finansijski plasmani iskazani su u iznosu od 11.673 KM, a čine ih potraživanja od vlasnika kartica (Visa, Master).

Potraživanja za PDV iskazana su u iznosu od 313.773 KM, a čine ih potraživanja za razliku više uplaćenog ulaznog poreza u obračunskom periodu.

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 157.470 KM, a čine ih unaprijed plaćeni troškovi osiguranja imovine i lica 111.174 KM, te unaprijed plaćeni ostali troškovi 46.860 KM (nabavka goriva za automobile koji ne izlaze iz kruga Društva, pretplata za časopise, troškovi reklame i propagande)

Uprava Društva treba poduzimati aktivnosti da se sva potraživanja blagovremeno naplate, te zaštititi imovinu od gubitaka.

4.6 Kapital

Na datum bilansa, iskazan je kapital u slijedećim iznosima:

	31.12.2011.	31.12.2010.
KAPITAL	116.449.526	110.294.928
Upisani osnovni kapital	44.140.000	44.140.000
Rezerve (zakonske i statutarne rezerve)	18.405.726	18.405.726
Revalorizacione rezerve	18.920.918	19.594.093
Neraspoređena dobit	34.982.882	28.155.109

Upisani osnovni kapital iskazan je u iznosu od 44.140.000 KM. Osnovni kapital sačinjava jedan udio u 100% vlasništvu Federacije BiH, kao osnivača. Ovlaštenja i obaveze vlasnika kapitala, shodno Uredbi o vršenju ovlaštenja organa Federacije Bosne i Hercegovine u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala vrši Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, kao resorno ministarstvo.

Rezerve (zakonske i statutarne rezerve) iskazane su u iznosu od 18.405.726 KM (čine ih zakonske rezerve 7.370.726 KM i statutarne rezerve 11.035.000 KM) i na nivou su prošlogodišnjih. U statutarne rezerve izdvojeno je 25% visine osnovnog kapitala.

Revalorizacione rezerve su obračunski iznos učinka revalorizacije. Iskazane su u iznosu od 18 920.918 KM i u odnosu na prošlu godinu manje su za 673.175 KM. Nastale su po osnovu procjene nekretnina, koja je izvršena u 2007. godini, a retroaktivno evidentirane na dan 01.01.2006. godine. Smanjenje revalorizacionih rezervi rezultat je prenosa dijela revaloriziranih rezervi na zadržanu (akumuliranu) dobit kao rezultat razlike između amortizacije zasnovane na revaloriziranoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava i amortizacije zasnovane na početnoj nabavnoj vrijednosti sredstava (smanjenje za obračunatu amortizaciju na vrijednost revalorizacije sredstava 703.873 KM, te povećanje za vrijednost uknjiženog zemljišta 30.698 KM).

Neraspoređena dobit iskazana je u iznosu od 34.982.882 KM i u odnosu na prethodnu godinu veća je za 6.827.773 KM. Neraspoređena dobit povećana je na osnovu ostvarene dobiti u tekućoj godini 6.173.900 KM, te prenosom dijela revalorizacionih rezervi kao rezultat razlike između amortizacije zasnovane na revaloriziranoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava i amortizacije po početnoj nabavnoj vrijednosti sredstva za 703.873 KM, a smanjena za 50.000 KM, koliko je izdvojeno za donacije na osnovu prijedloga Odluke o raspodu dobiti za 2011. godinu.

4.7 Obaveze i razgraničenja

U finansijskim izvještajima iskazane su obaveze i razgraničenja u iznosu 15.760.006 KM, od čega obaveze za dugoročna rezerviranja iznose 14.022.477 KM, kratkoročne obaveze 1.255.842 KM i pasivna vremenska razgraničenja 481.687 KM. Struktura iskazanih obaveza i razgraničenja je slijedeća:

Obaveze i razgraničenja	31.12.2011.	31.12.2010.
Obaveze za dugoročna rezerviranja	14.022.477	13.226.898
Rezerviranja za naknade i beneficije zaposlenika	2.262.303	1.725.089
Unaprijed naplaćeni i drugi odloženi prihodi (donacija za stalna sredstva)	11.760.174	11.501.809
Kratkoročne obaveze	1.255.842	2.298.540
Kratkoročne finansijske obaveze	108.500	1.198.110
Obaveze iz poslovanja	881.242	889.012
Obaveze iz specifičnih poslova	165.828	194.263
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	66.726	-
Druge obaveze	17.230	2.486
Obaveze za PDV	7.731	3.009
Obaveze za ostale poreze i druge dadžbine	8.585	11.660
Pasivna vremenska razgraničenja	481.687	454.140
Ukupno:	15.760.006	15.979.578

Društvo nema iskazanih dugoročnih obaveza.

Obaveze za dugoročna rezerviranja u iznosu od 14.022.477 KM predstavljaju 89% ukupnih obaveza i razgraničenja Društva, a čine ih: rezerviranja za naknade i beneficije zaposlenika (rezerviranja za otpremnine za odlazak u penziju, i za jubilarne nagrade po MRS 19) u iznosu od 2.262.303 KM; unaprijed naplaćeni i drugi odloženi prihodi (za primljene donacije za stalna sredstva iz ranijeg perioda od Evropske komisije, Nizozemske vlade, zemalja članica Evropske unije) u iznosu od 11.760.174 KM.

Kratkoročne obaveze u iznosu od 1.255.842 KM (8% ukupnih obaveza) čine: kratkoročne finansijske obaveze 108.500 KM, a odnose se: na obaveze za donacije sredstava po Odluci Uprave o raspodjeli dobiti iz rezultata poslovanja u prethodnom periodu, na obaveze iz poslovanja (primljeni avansi depoziti i kaucije za iz inozemstva za unaprijed plaćene avio usluge koje će se obavljati u budućem periodu) u iznosu od 9.779 KM; na dobavljače u zemlji i inostranstvu u iznosu od 801.459 KM, na obaveze iz specifičnih poslova (obaveze po osnovu komisije i konsigacione prodaje, avio karata, robe u GIFT SHOP-u, robe u DFS) u iznosu od 165.828 KM, na obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih (po Odluci

Uprave za liječenje invalidnosti, smrtni slučaj) u iznosu od 66.726 KM, na druge obaveze (obaveze za doprinose i naknade fizičkim licima, obaveze po osnovu ugovora o djelu, obaveze za vodne naknade) u ukupnom iznosu od 17.230 KM i na obaveze za PDV 7.731 KM.

Pasivna vremenska razgraničenja u iznosu od 481.687 KM odnose se na obračunatu naknadu na nepovučena sredstva po potpisanom ugovoru o kreditu od EBRD-a u iznosu od 387.091 KM, na obračunate troškove perioda za koje nije primljena faktura i na unaprijed naplaćeni prihod za robu i usluge iz inostranstva u ukupnom iznosu od 94.596 KM.

Obaveza za naknadu na nepovučena sredstva od 387.091 KM se odnose na obračunatu naknadu 0,5% nepovučenih sredstava na neblagovremeno povučena sredstva i to za 2010. godine u iznosu od 122.239 KM, **za 2011. godinu u iznosu od 244.478 KM.** Naime, Društvo je sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) potpisalo ugovoru o kreditu u iznosu od 25.000.000 EUR-a, za finansiranje i rekonstrukciju Faze 1 proširenja aerodroma (proširenje putničkog terminala, izgradnju nove aerodromske piste i proširenje stajanke). Ugovorom je između ostalog predviđeno da se plaća naknada u iznosu od 0,5% nepovučenih sredstava na neblagovremeno povučena sredstva. Obaveza obračuna naknade na nepovučena sredstva nastaje 60 dana od dana potpisivanja ugovora. Iako je ugovor potpisan 31.03.2010. godine nije vršeno povlačenje sredstava u 2010. godini, a ni u 2011. godini.

Kako kredit još uvijek nije operativan jer FBiH nije ratificirala Ugovor o podršci garancije, Uprava je početkom 2012. godine sačinila analizu uslova za odustajanje od kreditnih sredstava i uputila predmet Nadzornom odboru na razmatranje. Stav Uprave je da Ugovor treba raskinuti, iz razloga što postojeći kapacitet terminalne zgrade može zadovoljiti broj putnika na godišnjem nivou (između 600.000 i 700.000), a kapacitet zgrade je do 1.000.000 putnika godišnje, i što Društvo raspolaže sredstvima po osnovu akumulirane dobiti iz kojih može finansirati projekte čije je finansiranje planirano iz sredstava EBRD-a, a imajući u vidu novi val recesije. Nadzorni odbor je 16.03.2012. godine donio Odluku kojom se predlaže Skupštini Društva da donese Odluku o raskidu Ugovora o kreditu zaključenom 31.03.2010. godine između Društva i EBRD-a. **Navedenom Odlukom Nadzornog odbora ne spominje se odlomak 2.02. naprijed zaključenog ugovora kojim je predviđen minimalni iznos koji bi trebalo uplatiti za otkazivanje ugovora u iznosu od 2.000.000 EUR-a.**

Organi upravljanja trebaju da izvrše uvid u kompletnu dokumentaciju vezano za okolnosti zaključenja ugovora sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) za finansiranje i rekonstrukciju Faze I proširenja aerodroma (proširenje putničkog terminala, izgradnju nove aerodromske piste i proširenje stajanke), utvrde opravdanost zaključenja istog, obzirom na moguće gubitke, u cilju utvrđivanja odgovornosti kako bi se zaštitila imovina Društva i posljedice gubitaka svele na najmanju moguću mjeru.

4.7.1 Potencijalne obaveze- Sudski sporovi

Prema prezentiranim podacima od Sektora za pravne i opšte poslove, zaključno sa 31.12.2011. godine Društvo je pokrenulo 9 tužbi protiv pravnih i fizičkih lica u vrijednosti od 6.709.705 KM, a protiv Društva je pokrenuto 5 sporova u vrijednosti od 682.654 KM.

Uprava nije cijnila opravdanim da izvrši rezervisanje po osnovu sudskih sporova na dan 31.12.2011. godine, dok je izvršeno rezervisanje po MRS 19- Primanja zaposlenih, za koja nisu predviđeni odlivi u skorom periodu.

Provedenom revizijom utvrđeno je:

U sudskim sporovima pokrenutim od strane Društva protiv pravnih i fizičkih osoba najveći iznos od 6.521.582 KM, odnosi se na dvije tužbe protiv tuženoga JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo radi naplate duga za pružene, a nenaplaćene usluge prihvata i otpreme aviona, putnika, prtljaga, usluga ugostiteljstva, usluge cateringa, zakupa poslovnog prostora i usluga povremenog korištenja salona. Po tužbi koja je pokrenuta 30.09.2010. godine u iznosu od 5.391.170 KM, a nakon nekoliko održanih ročišta, strane su zaključile sudsku nagodbu. Sudskom nagodbom je predviđena isplata dijela duga u iznosu od 2.500.000 KM do 31.12.2011. godine, a ostatak duga u 8 jednakih rata. U periodu od 10.novembra 2011. godine kad je potpisana sudska nagodba do 31.12.2011. godine J.P. „B&H Airlines“ d.o.o. Sarajevo izvršio je uplatu u iznosu od 2.050.000 KM i nije ispoštovao odredbe sudske nagodbe za iznos od 450.000 KM.

Ostatak duga po ovom sporu iznosi 2.121.469 KM. Međutim Federalno ministarstvo prometa i komunikacija svojim Obavještenjem od 16.02.2012. godine traži da se odgodi izvršenje sudske nagodbe, a radi aktivnosti koje su vezane za sanaciju poslovanja J.P. „B&H Airlines“ d.o.o. Sarajevo. Nakon toga nisu poduzimane nikakve aktivnosti vezane za naplatu duga.

Rezervisanja vrši dosljednom primjenom MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, u cilju što realnijeg iskazivanja troškova i obaveza na datum bilansa.

4.8 Prihodi

U finansijskim izvještajima prihodi su iskazani u iznosu od 37.080.710 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 1.136.692 KM ili 3 %. Struktura prihoda je sljedeća:

	2011.godina	2010.godina
PRIHODI	37.080.710	35.944.018
Prihodi od poslovanja	31.625.652	32.170.213
Prihodi po osnovu finansiranja	995.729	1.452.597
Ostali prihodi	4.459.329	2.321.207

Politike prihoda usklađene su prema zahtjevima iz Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i Međunarodnog računovodstvenog standarda 18 Prihodi. Osnovi uslov za priznavanje prihoda je istovremeno povećanje sredstava (novca, potraživanja, finansijskih instrumenata) ili smanjenje obaveza Društva, što ima za posljedicu povećanje kapitala, osim onih povećanja koja su rezultat dokapitalizacije od strane vlasnika kapitala.

Prihodi od poslovanja iznose 31.625 652 KM i u odnosu na prošlu godinu manji su za 544.561 KM ili 2%, a čine ih prihodi ostvareni prodajom proizvoda u ugostiteljstvu i pruženih usluga po osnovu: avijacijskih usluga; putničkog servisa, te prihoda od neavijacijskih usluga. Struktura istih je sljedeća:

Prihodi od prodaje proizvoda u ugostiteljstvu iznose 1.445.917 KM i u odnosu na isti period prošle godine manji su za 507.068 KM ili 26%. Smanjenje ovih prihoda rezultat je smanjenja prodaje ceatering obroka stranim aviokompanijama za 43%, te domaćim aviokompanijama za 91%. Osnovni razlog velikog pada prodaje jeste odluka svih aviokompanija o ukidanju besplatnih ceatering obroka na kratkim relacijama. Pad prihoda zabilježen je i u Refreshment baru, a rast prihoda ostvaren je u Kafe kuhinji, Restoranu terminal „A“ Snack baru, te Fast foodu.

Prihod od avijacijskih usluga iskazan je u iznosu od 15.496.573 KM i u odnosu na prošlu godinu manji su za 995.933KM ili 6%. U odnosu na isti period prošle godine, 855 aviooperacija manje je realizovano.

Prihod od putničkog servisa iskazan je u iznosu od 9.237.226 KM i u odnosu na prošlu godinu veći je za 538.905 KM ili 6%. Unatoč činjenici da je došlo do pada broja aviooperacija za 13%, zabilježen je značajan rast punjenja zrakoplova (Load factor) i to za 14 % u odnosu na prošlu godinu.

Prihod od neavijacijskih usluga (prihodi od kargo usluga, prihodi od zakupa i reklame, prihodi od parkinga automobila, prihod od prodaje u bescarinskoj prodavnici, prihod od prodaje avio karata, prihodi od ostalih neavijacijskih usluga) iskazani su u iznosu od 5.445.936 i u odnosu na prošlu godinu veći su za 419.535 KM ili 8%, a čine ih: **Prihod po osnovu financiranja** 995.729 KM (kamata 859.529 KM; pozitivne kursne razlika 136.200 KM) i **Ostali prihodi** 4.459.329 KM, a najveću stavku čine naplaćena otpisa potraživanja 3.861.754 KM.

4.9 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi u ukupnom iznosu 30.906.810 KM i veći su za 694.796 KM ili 2% u odnosu na prethodnu godinu. Struktura rashoda je sljedeća:

Opis	31.12.2011.	31.12.2010.
Poslovni rashodi	27.015.033	25.919.400
Finansijski rashodi	464.755	965.348
Ostali rashodi i gubici	3.296.094	3.186.041

Rashodi iz osnova vrijednosti usklađivanja sredstava	13.977	139.989
Rashodi iz osnova prom.rač.pol. i ispravke greške ranijih perioda	116.951	1.235
Ukupno rashodi perioda:	30.906.810	30.212.013

Poslovni rashodi u iznosu od 27.015.033 KM čine najveći dio rashoda i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 1.095.633 KM ili za 4%, a čine ih materijalni troškovi poslovanja 24.926.272 KM i nematerijalni troškovi 2.088.761 KM.

Materijalni troškovi poslovanja 24.926.272 KM u ukupnoj strukturi troškova učestvuju sa 53 %.

Materijalne troškove čine:

Nabavna vrijednost prodane robe	204.385
Utrošeni materijal u ugostiteljstvu	358.020
Utrošeni materijal za odleđivanje i održavanje stalnih sredstava	406.375
Utrošeni materijal za održavanje čistoće, kancelarijski materijal, uniforme, HTZ oprema u ukupnom iznosu	554.545
Utrošeni ostali materl za Cargo, za KDZ, za Fre Shop, za reklamne panoe	189.006
Utrošena energija i gorivo, el. energija, plin, nafta, ulje za kotlovnice	845.794
Utrošeni rezervni dijelovi i otpis sitnog inventara i autoguma	244.930
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja tr, službenih putovanja, naknade članovima NO, Odbora za reviziju i rukovodiocu odjela interne revizije, naknade po osnovu ugovora o djelu	16.352.262
Troškovi proizvodnih usluga, trans. usluge, tr. Održavanja opreme i zgrada, uređenje zelenih površina i zaštita okoliša	848.151
Amortizacija ,	4.219.956
Troškovi rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade	702.847
Ukupno materijalni troškovi poslovanja	24.926.272

Iz navedenog se vidi da od ukupnog iznosa materijalnih troškova (24.926.272 KM), 66 % predstavljaju troškovi plaća i ostalih primanja i naknada ili 16.352.262 KM, što je šire pojašnjeno u tački 4.10.1. izvješaja- Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja.

Nematerijalne troškove u iznosu od 2.088.761 KM čine: troškovi komunalnih usluga i naknada, troškovi usluga revizije, advokatske i notarske usluge i troškovi ISO standardau ukupnom iznosu od 166.396 KM, troškovi reprezentacije 57.188 KM, troškovi osiguranja stalnih sredstava 217.836 KM troškovi osiguranja lica 40.374 KM, troškovi poreza naknada i taksi članarina, doprinosa i sličnih obaveza koji ne zavise od poslovnog rezultata 291.646 KM, troškovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu 79.610 KM, troškovi usluga vatrogasne brigade 367.500 KM, troškovi usluga hitne pomoći 273.704 KM, troškovi reklame, troškovi tehničkog pregleda vozila i registracije, putarine i troškovi pretplate na stručne časopise u ukupnom iznosu od 69.750 KM, ostali nematerijalni troškovi, pretplata na investicioni portal, izrada zadatka snimanja aerodroma, troškovi sporazuma o regulisanju međusobnih odnosa sa općinom Ilidža, izrada prevoda tenderske dokumentacije za kartu prepreka, saglasnost za gasnu infrastrukturu i ostalo u ukupnom iznosu 162.246 KM, troškovi EDS-a, SITA mreže, BSP linka, telefonske usluge u ukupnom iznosu 316.715 KM.

U okviru troškova komunalnih usluga, na troškove mobilne telefonske mreže odnosi se 27.117 KM, od toga 17.765 KM na troškove mobilne telefonske mreže Uprave. Svi članovi Uprave imaju pravo na neograničeno korištenje službenih telefona u fiksnoj i mobilnoj mreži, a u skladu sa Ugovorima o ovlaštenjima i odgovornostima, potpisanim od strane Nadzornog odbora. Pored njih isto pravo ima i Savjetnik direktora za marketinško ekonomski razvoj, a na osnovu Odluke Uprave. Navodimo primjer za mjesec mart 2011. godine, gdje troškovi telefonskih usluga mobilne mreže (4 mobilna broja) koji se odnose na direktora društva iznose 3.161 KM. Ne možemo potvrditi da su ovi troškovi mobilne mreže korišteni u poslovne svrhe.

Troškovi osiguranja lica u iznosu od 40.374 KM isplaćeni su na osnovu odluke Direktora Društva.

Finansijske rashode u iznosu od 464.755 KM čine: troškovi kamate, negativne kursne razlike po osnovu potraživanja od ino kupaca, rashodi po osnovu ulaganja u bivši PC proaktiv, rashodi po osnovu ulaganja u C.U.INN d.o.o. u ukupnom iznosu od 220.276 KM i naknada za nepovučena sredstva po kreditu EBRD 244.479 KM (što je šire pojašnjeno u tački 4.7. Obaveze i razgraničenja).

Za iznos obračunate naknada za nepovučena sredstva po kreditu EBRD 244.478 KM uvećani su rashodi Društva za 2011. godinu i 122.239 KM za 2010. godinu, a istovremeno umanjena ostvarena dobit za navedene iznose.

Ostali rashodi i gubici iskazani su u iznosu od 3.296.094 KM. Najveću stavku čine rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja 3.267.975 KM ili 99%. Najveći dio ispravke vrijednosti potraživanja odnosi se na JP B&H Airlines d.o.o. Sarajevo 3.099.775 KM. Potraživanja su utužena, a nije ispoštovana sudska nagodba (što je šire pojašnjeno u tački 4.7.1. Potencijalne obaveze-Sudski sporovi).

Rashodi iz osnova promjene računovodstvene politike i ispravke greške ranijih perioda u iznosu od 116.951 KM, odnosi se na utvrđene porezne obaveze po Zapisniku Porezne uprave na ranije periode.

Na osnovu naprijed navedenog ne možemo potvrditi opravdanost visine nastalih troškova, te da su troškovi mobilne telefonske mreže, troškovi obračunate nakande za nepovučena sredstva po kreditu od EBRD-a, kao i troškovi ispravke potraživanja nastali u cilju ostvarenja poslovnih aktivnosti.

Urediti politiku poslovanja tako da se rashodi po osnovu ispravke potraživanja svedu na racionalan iznos. Racionalizirati realizaciju ostalih troškova i rashoda i ista koristiti u skladu sa usvojenim planom poslovanja i u visini predviđenih sredstava za te namjene, a u cilju ostvarivanja poslovnih i planskih aktivnosti u skladu sa Zakonom.

4.9.1 Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

Troškovi plaća i ostalih primanja zaposlenih iskazani su u bilansu uspijeha u iznosu od 16.352.262 KM, a čine ih bruto plaća u iznosu 13.190.683 KM, troškovi ostalih primanja i naknada prava zaposlenih u iznosu 2.987.154 KM i troškovi naknada ostalim fizičkim licima u iznosu od 174.425 KM.

Troškove primanja zaposlenih čine:

Bruto plaća	13.190.683
Troškovi službenih putovanja zaposlenih	110.199
Naknade za topli obrok	1.613.661
Prevoz radnika	245.544
Regres radnika	453.129
Troškovi liječenja teške invalidnosti i bolesti	20.990
Novčane pomoći u slučaju smrti zaposlenika ili člana njegove porodice	37.638
Izdaci za nagrade i darove zaposlenicima	145.950
Troškovi obrazovanja i stručnog usavršavanja menadžmenta i radnika	65.114
Ostali izdaci za materijalna prava zaposlenih	294.929
Ukupno:	16.177.837

Bruto plaća u iznosu od 13.190.683 KM predstavlja 81% primanja zaposlenih. Bruto plaću čine: troškovi neto plaća i naknada plaća 7.613.209 KM, porez na plaću 583.016 KM, doprinosi iz plaće 3.723.346 KM i doprinosi na plaću 1.271.112 KM.

Društvo je izvršilo isplatu plaće za decembar 2011. godine u decembru 2011. godine, te na dan 31.12.2011. godine nema iskazanih obaveza za neto plaće i naknade plaća.

Obračun plaća i naknada regulisan je Pravilnikom o radu te pojedinačnim ugovorima o radu zaposlenika. Direktor svojom odlukom utvrđuje vrijednost bruto osnovice Društva i ista je za 2011. godinu iznosila 1.147 KM.

Plaće Upravi regulisane su Zakona o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija u FBiH i javnim preduzećima u većinskom vlasništvu Federacije BiH i Ugovorom o ovlaštenjima, odgovornostima i pravima članova Uprave u skladu aktom Federalnog ministarstva prometa i komunikacija od 02.06.2009. godine.

Mjesečna neto plaća generalnom direktoru utvrđena je u visini 5, a za izvršne direktore u visini 4,9 prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih u Federaciji BiH za prethodna tri mjeseca. Tako

utvrđene plaće uvećavaju se za visinu minulog rada. Navedenim Zakonom nisu decidno navedene druge vrste naknada. Isplaćena plaća za Direktora Društva za septembar mjesec iznosi 4.918 KM i to je ujedno i najveća plaća isplaćena za taj mjesec. Najmanja plaća isplaćena za septembar iznosi 900 KM, a prosječna plaća u Društvu za 2011. godinu iznosi 1.556 KM.

U okviru pozicije bruto plaće iznos od 10.400 KM u neto iznosu odnosi se na naknadu članovima popisnih komisija, a u skladu sa Odlukom Direktora Društva koja se poziva na Statut Društva. Naime Statutom Društva je između ostalog regulisano da je Direktor nadležan i odgovoran i za donošenje Odluka o drugim pitanjima i postupanjima u skladu sa zakonom, Statutom i odlukama Skupštine i Nadzornog odbora.

Naknada za topli obrok zaposlenika u iznosu od 1.613.661 KM odnosi se na 432 radnika. Obračun i isplata je vršena u skladu sa Pravilnikom o radu u visini 2% prosječne neto plaće u Federaciji BiH prema zadnjem objavljenom statističkom podatku (**za septembar mjesec 16,29 KM po danu**).

Naknada za regres zaposlenika u iznosu od 453.129 KM je obračunata i isplaćena za 412 zaposlenika u visini od 70% posljednje isplaćene plaće zaposlenika ili najmanje u visini prosječne plaće isplaćene u FBiH za prethodna 3 mjeseca prije donošenja Odluke, ako je to za zaposlenika povoljnije, a u skladu sa Pravilnikom o radu. **Regres je isplaćen u visini od 639 KM do 3.424 KM po zaposlenom što u prosjeku iznosi 1.099 KM.**

Izdaci za nagrade i darove zaposlenicima od 145.950 KM odnose se na isplatu nagrada zaposlenicima za Dan državnosti u iznosu od 350 KM za 417 zaposlenika, u skladu sa Pravilnikom o radu, a na osnovu odluke direktora Društva. Planom odnosno Rebalansom plana poslovanja ovi izdaci nisu posebno predviđeni.

Ostali izdaci za materijalna prava zaposlenih u iznosu od 294.929 KM odnose se na isplate jednokratne novčane pomoći u visini od 3 prosječne plaće isplaćene u Društvu za prethodna 3 mjeseca zbog utvrđenog teškog invaliditeta zaposlenim u skladu sa Pravilnikom o radu, a po odluci Direktora Društva. Planom poslovanja, izdaci za materijalna prava zaposlenih planirani su u iznosu od 190.000 KM, odnosno Rebalansom plana poslovanja u iznosu od 342.000 KM, a odnose se na naknade za liječenje 17.000 KM, naknade za novčanu pomoć za slučaj smrti 50.000 KM i ostale nakande 275.000 KM. Za ostale naknade nije utvrđena namjena. Ostale naknade isplaćene su za nagrade i darove zaposlenicima 145.950 KM i za novčane pomoći po osnovu utvrđenog teškog invaliditeta zaposlenika 294.929 KM. To znači da su isplaćene u većem iznosu za 165.879 KM od planiranih.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima u iznosu od 174.425 KM odnose se na: naknade članovima Nadzornog odbora 79.525 KM, naknade članovima skupštine Društva (opunomoćenik ispred resornog ministarstva) 2.440 KM, naknade članovima odbora za reviziju 36.271 KM, naknade za direktora revizije 19.986 KM, troškove ostalih nakanda članovima odbora i komisija 10.494 KM, naknade po osnovu ugovora o djelu i privremenim i povremenim poslovima 25.709 KM. Sve naknade su u bruto iznosu.

Aktom Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, a u skladu sa Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja Institucija u FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH je regulisano da predsjedniku Nadzornog odbora pripada mjesečna nakanada u visini od 85% dvije prosječne isplaćene mjesečne neto plaće po zaposlenom ostvarene u FBiH u prethodna 3 mjeseca, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.

Članovima Nadzornog odbora naknada iznosi 80 % naknade predsjednika Nadzornog odbora. **Naknada predsjedniku Nadzornog odbora isplaćena za septembar 2011. godine iznosi 1.545 KM, a članovima Nadzornog odbora 1.235 KM.**

Istim aktom utvrđena je i naknada Predsjedniku odbora za reviziju i iznosi 70% utvrđene mjesečne naknade Prdsjednika nadzornog odbora i **za septembar 2011. godine splaćena je u iznosu od 1.081 KM**, a članovima Odbora za reviziju 70% utvrđene naknade članova nazornog odbora, a za septembar 2011. godine isplaćena je u iznosu 865 KM.

Obračun naknada za Direktora Odjela za internu reviziju vršen je u skladu sa Ugovorom o djelu i za septembar 2011. godine iznosila je 1.545 KM.

Društvo je na ime usavršavanja predsjednika i članova Nadzornog odbora uplatilo na račun Privredne komore FBiH iznos od 5.733 KM po računu od 04.02.2011. godine iako to nije regulisano

naprijed navedenim aktom resornog ministarstva, kojim je regulisana naknada predsjedniku i članovima Nadzornog odbora.

Osim toga Društvo je izvršilo isplatu sredstava u iznosu od 3.500 KM na ime naknade članovima komisije za izbor Nadzornog odbora Društva, koju je imenovalo Ministarstvo za promet i komunikacije, a na osnovu Odluke direktora Društva u skladu sa Rješenjem Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Za navedenu isplatu ne postoji pravni osnov.

Prema poreskom bilansu Društvo je na ime troškova zaposlenih koji su porezno nepriznati po Zakonu o porezu na dobit izvršilo isplatu u iznosu od 193.398 KM (jubilarne nagrade, dnevnicu za službeno putovanje, te nagrade zaposlenika za dan Državnosti).

Na temelju naprijed navedenog ne možemo potvrditi da je Uprava poduzela sve aktivnosti, kako bi trošenje sredstava bilo racionalno i u svrhu poslovnih aktivnosti, obzirom da je isplaćen značajan iznos porezno nepriznatih rashoda i rashoda po odluci direktora, za koje nismo u mogućnosti potvrditi da su realizovani u svrhu poslovanja Društva.

4.10 Finansijski rezultat

Društvo je u finansijskim izvještajima za 2011. godinu iskazalo pozitivan finansijski rezultat (dobit) u iznosu 6.173.900 KM. Uprava Društva predložila je raspodjelu dobiti ostvarene po Godišnjem obračunu za 2011. godinu u iznosu od 6.173.900 KM na sljedeći način: za akumuliranu (zadržanu) dobit 6.123.900 KM, za donacije 50.000 KM. U skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o javnim preduzećima i Statutom Društva, Prijedlog odluke o raspodjeli dobiti ostvarene po godišnjem obračunu za 2011. godinu dostaviće se na odlučivanje Nadzornom odboru i Skupštini Društva kao i na mišljenje Odboru za reviziju Društva.

4.11 Nabavke

Prema prezentiranim podacima, ukupna vrijednost nabavki u 2011. godini iznosila je 11.215.926 KM. Zaključeno je 3.130 ugovora na temelju provedenih sljedećih postupaka:

Godina 2011.	Otvoreni postupak		Konkurentski		Pregovarački bez o.		Direktni sporazum		Ukupno	
	Broj	Vrijednost	broj	Vrijednost	broj	Vrijednost	broj	Vrijednost	broj	Vrijednost
I	-	-	-	-	4	287.101	106	81.944	110	369.045
II	1	2.071.205	1	11.675	-	-	131	71.953	133	2.154.833
III	2	296.271	-	-	3	359.770	152	72.609	157	728.650
IV	1	245.491	1	27.150	-	-	129	59.594	131	332.235
V	3	2.702.363	-	-	-	-	109	69.024	112	2.771.387
VI	1	24.615	2	25.299	-	-	96	72.147	99	122.061
VII	-	-	1	12.210	1	10.109	124	66.562	126	88.881
VIII	3	523.925	2	18.000	2	30.710	90	60.853	97	633.488
IX	4	279.317	3	98.044	2	1.615.275	150	143.888	159	2.136.524
X	2	1.215.870	2	69.593	-	-	146	108.076	150	1.393.540
XI	-	-	4	112.517	1	29.551	141	92.393	146	234.461
XII	2	27.976	6	126.698	1	19.158	136	76.990	145	250.822
UKUPNO	19	7.387.033	22	501.186	14	2.351.673	1510	976.034	1565	11.215.926

Iz tabele se vidi da je na osnovu otvorenih postupkom zaključeno 19 ugovora ukupne vrijednosti 7.387.033 KM. Uvidom u dokumentaciju određenog broja provedenih postupaka uočeno je: da su pojedini ugovori zaključivani na temelju samo jedne prispjele validne ponude (špediterske usluge; nabavka elektromaterijala; HTZ ostale zaštitne opreme; održavanje operativnih površina Društva; nabavka fluida za odleđivanje piste), ili na temelju dvije prispjele ponude (nabavka goriva za registrirana vozila; nabavke goriva za potrebe voznog parka koji se koristi u javnom saobraćaju; nabavka svježeg voća i povrća; nabavka uniformi; nabavka purećeg mesa i sokova) bez ponavljanja postupka nabavke.

Društvo je pregovaračkim postupkom bez objave obavještenja o nabavi zaključilo 14 ugovora ukupne vrijednosti 2.351.673 KM. Najveće vrijednosti ugovora zaključenih na navedeni način su usluge protupožarnog obezbjeđenja aerodroma 1.906.800 KM, zaključen sa Profesionalnom vatrogasnom brigadom Kantona Sarajevo. Naime, radi se o dva zaključena ugovora: jedan na vrijednost od 1.606.800 KM (okvirni sporazum na tri godine) zaključen 06.09.2011. godine, a drugi ugovor na vrijednost od 300.000 KM, zaključen **retroaktivno** 04.03.2011. godine. Ugovoreni iznos od 300.000 KM se odnosio na period pružanja usluga od 02.04.2010. do 01.04.2011. godine po 25.000 KM mjesečno.

Ugovoreni iznos od 1.606.800 KM se odnosi na period pružanja usluga i to:

32.500 KM mjes. za period od 01.04. do 31.03.2012. = 390.000 KM,

42.250 KM mjes. za period od 01.04. do 31.03.2013. = 507.000 KM,

59.150 KM mjes. za period od 01.04. do 31.03.2014. = 709.800 KM,

Odgovorni objašnjavaju da je jedini ovlašten ponuđač ovih usluga Profesionalna vatrogasna brigada Sarajevo osnovana kao samostalna upravna organizacija Kantona Sarajevo. Razlog ovome je reorganizacija vatrogasne službe u Kantonu Sarajevo, kao posljedica novih zakonskih rješenja iz Zakona o zaštiti požara i vatrogastvu (Sl. Novine FBiH br. 64/09). S obzirom na zakonska rješenja i probleme na njihovom provođenju na nivou Kantona Sarajevo, raniji pokušaji provođenja pregovaračkog postupka sa ponuđačem, prije isteka prethodnog ugovora, nisu dali rezultata, bez obzira na direktan angažman i razgovore Uprave Društva sa premijerom Kantona, resornim ministrom i načelnikom Uprave civilne zaštite. Osim ovih formalnih problema, otvoreno je i pitanje **cijene izvršenja usluge**, kojom prilikom su prihvaćeni argumenti predstavnika Kantona Sarajevo, kao osnivača ponuđača o neophodnosti plaćanja punog iznosa usluge, s obzirom na činjenicu da vatrogasna jedinica koja je osnovana na aerodromu u redovnoj strukturi Profesionalne vatrogasne brigade Kantona Sarajevo (PVB KS) ne bi ni postojala. Ovi razgovori su ipak doveli do usaglašavanja stavova, što je za posljedicu imalo provođenje pregovaračkog postupka.

Ostali ugovori zaključeni pregovaračkim postupkom bez objave obavještenja o nabavi odnose se na: ugovore sa firmama za servis i isporuku rezervnih dijelova za opremu koju su ti izvođači instalirali. Ljekarski pregledi neletačkog osoblja i zrakoplovnog stručnog osoblja Društva također su izvršeni na temelju pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci u Zavodu za zdravstvenu zaštitu radnika u Sarajevu, jer po izjavi odgovornih jedino Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika ima licencu za pregled navedenog osoblja.

Društvo je na temelju konkurentskog postupka zaključilo 22 ugovora ukupne vrijednosti 501.186 KM, direktnim postupkom 1.510 ugovora, ukupne vrijednosti 976.034 KM. Direktnim sporazumom zaključeno je 9% vrijednosti ukupnih ugovora, a brojem ugovora 96%. Ovako veliki broj zaključenih ugovora direktnim sporazumom odnosi se na sitne nabavke realizirane putem blagajne i nabavke čija vrijednost ne prelazi 6.000 KM.

Na temelju naprijed navedenog revizorski tim konstatira: provodeći otvoreni postupak poštivan je princip transparentnosti, ali broj primljenih prihvatljivih ponuda manji od tri ne osigurava stvarnu konkurenciju za zaključenje ugovora.

Dosljedno primjenjivati Zakon o javnim nabavkama član 12, stav b, tačka 4 koji navodi da broj primljenih prihvatljivih ponuda manji od tri ne osigurava stvarnu konkurenciju za konkretni ugovor.

4.12 Vanbilansna evidencija

Vanbilansna evidencija u finansijskim izvještajima iskazana je u iznosu od 4.774.521 KM a odnosi se na evidenciju:

- Tuđe robe na skladištu „Heinemann“	1.064.195 KM
- Tuđe robe u bescarinskim prodavaonicama	1.032.038 KM
- Primljenih mjenica „B&H Airlines“	1.200.000 KM
- Primljenih avala i garancija	1.061.297 KM
- Master plana	355.221 KM
- Stanove	61.770 KM

Tuđa roba na skladištu odnosi se na robu u skladištu „Heinemann“ u iznosu 1.064.195 KM konsignacijsko skladište KO1 Gebr. Heinemann 1.061.007 KM i komisionu robu na skladištu GŠS u iznosu od 3.188 KM);

Tuđu robu u bescarinskim prodavnicama 1.032.038 KM (odnosi se na: Duty free shop DF1 Gebr. Heinemann 769.675 KM; Last minute shop LMS 207.625 KM; Duty free shop DF18 274 KM; Gift shop GŠP 54.464 KM).

Primljene su mjenice „B&H airlines“ na iznos 1.000.000 KM te na iznos 200.000 KM što je u ukupnom iznosu 1.200.000KM.

Primljene bankarske garancije iznose 1.061.297 (što se odnosi na kompanije Energoinvest, Intelclima, R&S, Proving inženjering, Butmir, TMK Zlatina, Geodata u ukupnom iznosu od 950.790 KM, te Possehl Maribor u iznosu od 42.257 €).

Master plan iznosi 355.221 KM.

U vanbilansnoj evidenciji se vodi stan iz 1972.godine za koje je Društvo nosilac stanarskog prava Uprava je donijela Odluku o dodjeli stana na korištenje zaposleniku. Na ovu odluku je uložena pritužba drugog zaposlenika. Do trenutka okončanja postupka otkupa stana, stan će se voditi u vanbilansnoj evidenciji u iznosu 61.770KM.

4.13 KOMENTAR

U ostavljenom roku Uprava Društva je dopisom broj: 01-6-01-5-2394/1 od 10.05.2012. godine dostavila Komentar na nacrt izvještaja. U Komentaru na nacrt izvještaja su date primjedbe i dodatna pojašnjenja za određene konstatacije u nalazima i izraženom mišljenju. Osim što su prihvaćeni dokumentaciono opravdani dokazi i ugrađeni u konačan Izvještaj naglašavamo sljedeće:

Kada je u pitanju kvalifikacija koja se odnosi na priznavanje troškova obračunate nakanade za nepovučena sredstva po kreditu sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) i ostalih troškova poslovanja, naglašavamo da u revizorskom Izvještaju nije osporeno priznavanje troškova, već racionalnost trošenja sredstava, obzirom da se osim revizije finansijskih izvještaja, vrši i ocjena usklađenosti sa zakonskim i ostalim važećim propisima, kao i ocjena finansijskog upravljanja.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju

Mirsada Janjoš, dipl.oec.

Vođa tima:

Rabija Sokolović, revizor, dipl.oec

Članovi tima:

Mira Pažin, viši revizor, dipl.oec

Nina Šunjić, pomoćnik u reviziji, dipl.oec